

Komplettering av uppdaterad statistik till Komplettering för ”Rapport om utredning för nästa vård- och omsorgsboende”, dnr 21KS130

Behov av utökade platser på vård och omsorgsboende

Socialnämnden har tidigare gett förvaltningen i uppdrag att ta fram ett kompletterande underlag inför beslut om nytt vård- och omsorgsboende. Underlaget ska presentera en uppdaterad behovsbild, utifrån ett statistiskt nuläge. Då ny statistik finns tillgänglig och förändrade arbetssätt har och genomförs så önskar förvaltningen ge en komplettering till tidigare rapport.

Statistik

Tabellen nedan beskriver hur stor andel av den totala befolkningen i Askersunds kommun som bott i särskilt boende under perioden under 2023, uppdelat per åldersgrupp. Det är alltså totala antalet individer som vistats på särskilt boende under 2023. I snitt har personer som vistats på särskilt boende haft en boendetid på ca 7 månader. Samma procentuella fördelning och boendetid har använts vid beräkningen av det framtida behovet, se tabell 3.

- Den blå delen beskriver i första kolumnen antal boende i SÄBO under 2023, kolumn två talar om hur stor andel av den totala befolkningen i den aktuella åldersgruppen som bor på SÄBO.
- Den gröna delen beskriver fördelningen mellan män och kvinnor som bor på SÄBO i respektive åldersgrupp, uppgifter i antal och i procent.
- Den grå delen beskriver befolkningen uppdelad i kön och ålder samt total.

Åldersgrupp	2023		Boende SÄBO				Befolkning/åldersgrupp		
	Antal boende	Andel i procent	Varav kvinnor	Andel i procent	Varav män	Andel i procent	Antal totalt	Varav kvinnor	Varav män
65 –79 år	32	1,28	12	7,9	20	13,2	2501	1331	1270
80 + år	119	13,03	76	50,3	43	28,4	913	492	421

Tabell 1.

Behov av platser i särskilt boende

Idag finns 96 platser samt 2 parlägenheter på Smedsgården och 16 platser på Borgmästargården vilket ger totalt 112 platser samt möjlighet till 2 – 4 ytterligare platser genom verkställighet i parlägenheterna. Dock kräver en verkställighet i parlägenhet att individens behov kan tillgodoses utanför en vårdavdelning vilket av verksamheten beskrivits som svårt.

Utöver antalet platser på särskilt boende finns för närvarande 14 platser på korttidsboende syrenen.

Socialnämnden beslutade 2019 att antalet korttidsplatser skulle minskas till tio, vilket inte har varit möjligt att genomföra.

Utifrån befolkningsstatistik från Statistiska Centralbyrån, SCB, har beräkningar gjorts som visar hur många särskilda boendeplatser för äldre som skulle kunna komma att behövas de närmsta åren. Uträkningen grundar sig i hur många procent av den aktuella åldersgruppen som under 2023 bodde i särskilt boende, SÄBO, se tabell 1 ovan.

Nuvarande prognos SÄBO platser

Prognos	År	2023	2027	2030	Ökning
65-79 år	Antal	32	31	31	-1
80+ år	Antal	119	148	166	47
Antal individer som kan förväntas vistas på SÄBO	Antal	151	179	197	46
Förändrade arbetssätt inkl. Digital utveckling	Antal				
Omräknat till boendeplatser	Antal	112	131	149	30
Inkl. Ersättningsplatser för Borgmästargården och Syren	Antal			172	60

Tabell 3

Tidigare prognos:

Ålder	2023	2030
65-100<	129 platser	157 platser
<i>Inkl. Borgmästargården och syrenen</i>		191 platser
Förändring mot nuvarande prognos inkl. Borgmästargården och Syrenen	- 24	- 19

Förutsatt att proportionaliteten avseende antal personer i särskilt boende i förhållande till befolkningmängden förblir densamma som idag, att befolkningsprognosen är korrekt samt att den genomsnittliga vistelsetiden är cirka sju månader (2023), uppskattas behovet av platser i särskilt boende år 2030 till 172 stycken. Detta skulle innebära en utökning med totalt 60 platser, inklusive de på Borgmästaren och Syrenen. Om antalet platser kvarstår i nuvarande lokaler bedöms utökningen vara 30 platser. Det är också viktigt att beakta att andelen äldre förväntas öka fram till 2045, vilket ytterligare kan påverka behovet av boendeplatser.

Under 2023 har det inte funnits ett behov av utökade platser, då snittbeläggningen under 2024 hittills har varit 105 platser, vilket innebär att sju platser ej har utnyttjats. Detta kan bero på att arbetet med Nära vård har möjliggjort för individer att bo kvar hemma längre tack vare mer avancerad sjukvård i hemmet. Nära vård-strategin syftar till att ge mer omfattande och integrerad vård i hemmet, vilket minskar behovet av institutionsvård. Dessutom har arbetet med Trygg hemgång implementerats, vilket gör det möjligt för individer att få stöd direkt i hemmet utan att behöva vistas på en korttidsplats. Detta har gjort det möjligt att minska antalet korttidsplatser från 18 till 14.

Beräkningarna utgår enbart från ökningen i antalet äldre och tar inte hänsyn till att många behöver äldreomsorg senare i livet än tidigare. Snittet i Sverige för personer över 80 år i behov av insatser från äldreomsorgen har minskat från 65% till drygt 60%. Andelen 80-plussare som bor i särskilt boende har sjunkit från 20% till 10% de senaste åren. Om behovet av äldreomsorg fortsätter att minska i samma takt, kombinerat med användandet av ny välfärdsteknik, kommer antalet som behöver hemtjänst eller särskilt boende om tio år inte att vara mycket större än idag.

Beräkningarna bygger på nuvarande arbetssätt och riktlinjer, vilka kan komma att förändras med den digitala välfärdsutvecklingen. Den digitala utvecklingen kan möjliggöra förändrade arbetssätt och riktlinjer, vilket ytterligare kan påverka behovet av platser i särskilt boende i framtiden.

Samlad behovsbild

Lokalerna Borgmästargården och Syrenen är gamla och kan behöva ersättas eller genomföra en omfattande upprustning och ombyggnation för att möta behoven inom en 5 – 10-årsperiod, avtalet är förlängt till 2029. För att kunna tillgodose det totala behovet av boendeplatser och korttidsplatser i planeringen framåt så behöver dessa också tas i beaktande.

Kompetensförsörjning

Under de senaste åren har det varit en utmaning att behålla och rekrytera kvalificerad arbetskraft till välfärdssektorn, bristen på undersköterskor och sjuksköterskor är ett nationellt problem. Åtgärder i form av till exempel äldreomsorgslyftet har vidtagits men intresset har varit relativt lågt från medarbetarna att utbilda sig. Vi befinner oss även i en demografisk utveckling där den demografiska utvecklingen kommer att utmana kompetensförsörjningsfrågan ytterligare.

Att bemanna ytterligare ett boende blir en mycket stor utmaning, både utifrån den nuvarande bristen på kompetent personal samt den demografiska utvecklingen, men även utifrån att det ställs alltmer nationella krav på kommunerna vad gäller service, tillgänglighet, hälso- och sjukvård och ambitionshöjningar. Fler och fler ansvarsområden ska täckas utan att verksamheterna kompenseras med mer resurser. Bedömning görs att aktuell utökning av boendeplatser i nivå med behovsbild för 2030 kräver en utökning på ca 55 medarbetare fördelat på flertalet olika yrkeskategorier.